

Scénář k rozhlasové reportáži příběhu paní Věry Sosnarové

Zpracovali: Amálka Hausváterová, Vanessa Partlová, Stanislav Zacha žáci 9. třídy
ZŠ E. Rošického 2, Jihlava, pod vedením paní učitelky Jiřiny Nápravníkové.

„Hitlera jsem viděla, Stalina zažila.“ 15:37 – 15:42

Stalin, sovětský diktátor. Paní Věra ho nikdy neviděla, zažila ale realitu jeho politiky. V roce 1945 ji odvěkli z jejího domova v Brně bolševici. A to, co následovalo, se nezapomíná.

Její dětství bylo těžké. Otec ji i matku opustil. Věra po příchodu ze školy musela chodit pomáhat k sedlákovi a po žebrotě.

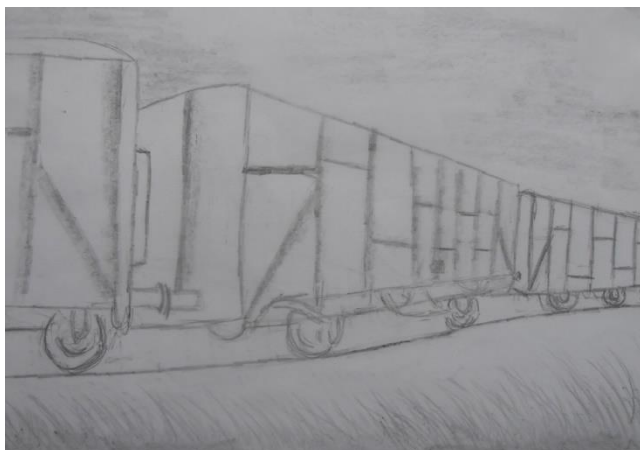
„Ano, nachodila jsem se po žebrotě hodně. Říkám doma: „Maminko, mám hlad.“ „Já nic nemám, běž si vyžebrať nebo běž k sedlákovi.“ 6:56 – 7:00

Po válce začala maminka plánovat útěk. Bála se Rusů. Než ale stihla Brno opustit, objevilo se u nich auto a odvezlo je k výslechu. Vojáci slibovali, že budou za dvě hodiny zpátky.

„A víte, kolik trvaly ty dvě hodiny? Devatenáct a půl roku trvaly dvě hodiny.“ 20:07 – 20:15

Matka paní Věry pracovala jako zdravotní sestra v carské armádě a po 1.světové válce utekla před bolševiky z Ruska. Byla vdaná za Čechoslováka, žila 25 let v Československu, přesto měla pouze ruské občanství. Věra vzpomíná, jak na ni vojáci křičeli:

„Ty suka, ty zradila svou zemi, ty streljala do svojichbratěv. Ty dolžna byť davnozastrelena. Počemu ty ješčoživojš?“ 20:36 – 20:44

Z výslechu se maminka s dcerami nevrátila domů, ale dobytčími vagóny je odvezli na Sibiř, do gulagu.

Cesta byla plná utrpení, ale tam je čekalo pravé peklo. Každý den pracovaly až 15 hodin na mrazu v lese a přitom dostávaly jen 250 g jídla. Měly hlad.

Vyčerpání, nelidské týrání, znásilňování, strach, bachaři a smrt byly všudypřítomné. Jednou v noci se paní Věra vzbudila a nad její postelí se nakláněla matka se sekerou. Naštěstí se jí se sestrou podařilo utéct. Další den našly matku v kaluži krve. Obou sester se ujala Polka, na kterou paní Květ dodnes s láskou vzpomíná.

„To byla mamička. Ta nám tu lásku dala. Ano, to byla mamička, já se za ni každý den modlím.“ 49:23 – 49:30

Každých 14 dní probíhalo vytřídování lidí. Kdo už nemohl pracovat, kdo nemohl plnit normy, toho zastřelili nebo otrávil. Svědkem tohoto vytřídování byla i malá Naďa, která jednou přiběhla za sestrou se slovy:

„Tam je něco strašného, já tam nemůžu, běž tam, běž tam.“ 52:25 – 52:29

Věra uviděla asi padesát mrtvých lidí, leželi na hromadě, všude plno krve. Odmítla pohřbít ještě živého chlapce. Se slzami v očích vzpomíná: **„On se na nás podíval. Dodneška vidím ty jeho oči.“**

Za to ji bachaři zbili a navíc dostala za trest 10 dní v jámě, kde se nedalo ani narovnat.

„Lezete po kolenách pro ten kousek chleba. On vám ho podává, ale než ho vezmete, on na něho chčije a potom vám ho podá. Nikdá v životě toto Rusům neodpustím.“ 57:40 – 57:56

Když nastoupil k moci Nikita Chruščov, situace se začala pozvolna měnit. Byli propouštěni vojenští zajatci, i paní Věra se sestrou chtěly odjet domů. Odjely, ale... do jiného lágru. Odtud napsaly prezidentu Novotnému žádost o přijetí zpět do rodné země. Po měsíci však přišla zamítavá odpověď.

Se slovy velitele“ : ***„Tak už vám nic jiného nezbyvá, jen že tady v Rusku zůstanete.“ 1:09:50 – 1:09:54*** , se nechtěly sestry smířit. A naskytla se nová šance. V roce 1961 náhodou potkaly předsedu ruského kolchozu, který měl kontakt s JZD Nový Šaldorf. Znovu napsaly žádost a čekaly. Dlouhé tři roky. A v srpnu 1964 se konečně dočkaly. Mohly jet domů!

Před návratem musely slíbit, že nikdy nikomu neřeknou, že byly v gulagu a co tam zažily.

„Můžete říct, že jste byly v Rusku na práci. Ale nikdy neprozradíte, že jste byly v gulagu. Když to prozradíte, čtyřicet hodin a vy zpátky.“ - 1:22:00 – 1:22:40 To byla slova, která se jim vryla do paměti.

Po příjezdu do Československa nebyl jejich život zpočátku jednoduchý. Lidé na ně pohlíželi skrz prsty jako na „Rusačky“, nic neměly, nic neznaly.

Paní Věra po návratu z gulagu pracovala celý život v zemědělství a časem začala žít běžným životem, vdala se, má dva syny. Manžel se tento její příběh nikdy nedozvěděl.

Dnes je paní Sosnarová v důchodu a statečně předává nové generaci svědectví o Stalinovi a o jeho hrůzovládě.

„Sibiř je strašně bohatá. Ale samotná sibiřská zem, samotná ta zem, ta je prolitá krví, lidskou krví a lidskýma slzama zalitá. Toto je Sibiř, to je Sibiř.“ 58:40 – 59:10